

MAATSCHAPPIJ DER NEDERLANDSE LETTERKUNDE, vereniging opgericht op 18 juli 1766 te Leiden met het doel bij te dragen tot de opbouw en de uitbreiding der "Nederlandsche taalkunde, dichtkunst, welsprekendheid, oudheid- en historiekunde". De maatschappij is tot op heden in Leiden gevestigd en had in 1994-1995 1250 leden, waaronder een flink aantal uit België en Zuid-Afrika.

De Maatschappij heeft in de loop der jaren een omvangrijke verzameling incunabelen, boeken, handschriften en brieven verworven. Deze collectie is ondergebracht in de Leidse universiteitsbibliotheek.

Naast de jaarlijkse vergadering en de uitgave van het *Jaarboek*, vooral van belang vanwege de levensberichten van overleden leden, verzorgt de Maatschappij via een aantal commissies en werkgroepen een veelheid van taken. Sedert 1881 publiceert zij het *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, zij het dat haar redactionele betrokkenheid daar sinds 1993 minder direct in is. Sedert 1983 verschijnt het *Nieuw Letterkundig Magazijn*, bestemd voor de leden en gevuld met literair-historische faits divers. Een belangrijke activiteit van de Maatschappij bestaat uit het toekennen van prijzen voor letterkundig, geschiedkundig en literair-historisch werk. Sedert 1935 kent zij jaarlijks een aanmoedigingsprijs voor letterkundig werk toe. Het is de C.W. van der Hoogtprijs, vanaf 1939 de Lucy B. en C.W. van der Hoogtprijs. Om de twee jaar wordt de Dr. Wijnaendts Franckenprijs toegekend op het gebied van essay en literaire kritiek of op het gebied van de biografie of literatuurgeschiedenis. In 1986 werd voor het eerst de driejaarlijkse Henriette de Beaufortprijs toegekend voor een biografische studie. Deze prijs wordt beurtelings aan een Vlaming en een Nederlander toegekend. Om de vijf jaar (sedert 1935) kent de Maatschappij de Prijs voor Meesterschap toe ter bekroning van een heel oeuvre op literair of cultuur-historisch gebied.

Praktisch wetenschappelijk werk, waarbij veel leden van de Maatschappij intensief betrokken zijn en dat organisatorisch en bestuurlijk met de Maatschappij verbonden is, vindt plaats in Commissies en Werkgroepen. Werkgroepen, overigens ook toegankelijk voor niet-leden, bestaan er voor de Zeventiende Eeuw, de Achttiende Eeuw en de Negentiende Eeuw. Zij doen verslag van hun werk in gelijknamige organen. Hun werkterrein omvat de geschiedenis van de betreffende eeuw in de ruimste zin van het woord.

Daarnaast fungeren speciale werkgroepen voor de

Indisch-Nederlandse letteren en de biografie, met als organen *Indische Letteren* en *Biografisch Bulletin*.

De Commissie voor Geschied- en Oudheidkunde bestaat alleen uit leden en komt regelmatig te Leiden bijeen voor lezingen door een van de leden. De Commissie voor Opdrachten op het gebied van de Nederlandse Letterkunde stimuleert wetenschappelijk onderzoek door zelf studieopdrachten onder te brengen en verzorgt tevens uitgaven van tekst-edities.

Verder kent de Maatschappij een Noorderlijke Afdeling die regelmatig bijeenkomsten voor leden organiseert in Groningen en Leeuwarden. Een Zuidelijke Afdeling doet hetzelfde vanuit Maastricht. Daarnaast bestaat er een afdeling Zuid-Afrika, die echter door de geografische situatie nauwelijks tot een echt verenigingsleven komt. Pogingen om de band met Vlaanderen nauwer aan te halen zijn er in 1947 geweest via een zogenaamde Contactcommissie. Deze bestaat niet meer. De Vlaamse leden worden geacht aan de gewone vergaderingen deel te nemen en werken verder in de diverse werkgroepen en commissies als leden of als bestuursleden.

WERKEN: *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden* (1936-) met Register op de verhandelingen, 1935-1979, en overzicht van de toegekende prijzen.

LITERATUUR: R.J.M. Schoor, *Register op de Levensberichten van leden van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden, 1766-1991, 1993*; – B. Dongelmans (red.), *Dierbaar Magazijn. De bibliotheek van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden, 1995*.

PIETER VAN HEES